

Thema Familie en Gevoelens

Kijk nog eens naar de 'Algemene lesteps' voor een leuke manier om de dag mee te beginnen. Wil je graag eerst even een rustmoment, zet de kinderen dan in de kring rond het digibord of de praatplaat die je op A3 hebt afgedrukt.

Aandachtspunt:

Het thema Familie kan gevoelig liggen. Bijvoorbeeld bij de kinderen vanuit Oekraïne. Veel vaders zijn nog daar en vechten in de oorlog. Ook grootouders zijn vaak achtergebleven en veel kinderen hebben een nauwe band met hun opa en oma. Schat zelf goed in of de groep dit aan kan. Heb je een Oekraïense leerkracht als ondersteuner, schakel haar dan zeker in! Zij kan vertalen en aangeven wat wel en wat niet kan.

Niet alleen voor de kinderen uit Oekraïne kan dit thema gevoelig liggen. Dit geldt eigenlijk voor alle nieuwkomers! Alle kinderen hebben iets achtergelaten in hun land van herkomst; familie, huisdieren, vrienden, hun leerkrachten en dat kan bij dit thema zeker naar boven komen. Neem er de tijd voor als je merkt dat een kind verdrietig is. Even ernaast gaan zitten, een arm om de schouder of een knipoog kan al helpen, ze kunnen je immers nog niet verstaan. Het kan ook een heel goede uitwerking hebben en een uitlaatklep voor de kinderen zijn doordat ze er over gaan praten met kinderen die dezelfde taal spreken en/of erover tekenen. Voor elkaar kunnen ze een grote steun zijn, ze zitten immers veelal in hetzelfde schuitje.

We hebben daarom thema Gevoelens aan thema Familie toegevoegd, zo kunnen de kinderen ook direct een Nederlands woord koppelen aan hun emoties. **Zorg ervoor dat je de achtergrond van de kinderen enigszins kent. Als het goed is, dan is dat bij de intake naar voren gekomen.**

Dag 1:			
cluster	thema	woorden	Groep, seizoen, praatplaat
4	het gezin	het gezin de moeder de vader de broer de zus	Groep 1, winter

Lestips het gezin:

- Deze praatplaat gaat uit van het traditionele gezin. Als bij een of meerdere kinderen het gezin anders is samengesteld, dan is dat als het goed is bij de intake naar voren gekomen. Houd daar dan rekening mee; soms is er alleen een mama of alleen een papa. Er kunnen ook twee papa's zijn of twee mama's. Doe dit alleen als dit in jouw groep speelt. Kijk goed in die intake; wat is wijsheid.
- Klik de praatplaat open en benoem de plaatjes met de woorden. Leg uit dat dit een gezin heet.
- Probeer of je de kinderen kunt laten vertellen of zij broers en/of zussen hebben. Leer meteen ook broertje en zusje aan, als blijkt dat de broers en zusjes nog klein zijn.
- Koppel ook jongen en meisje aan broer en zus. Een mooie kans om deze woorden weer eens te herhalen.
- Het kan nog lastig zijn voor de kinderen om in het Nederlands te vertellen hoe hun gezin is samengesteld. Laat hen een tekening maken. Ze mogen er natuurlijk ook de namen bijschrijven.
- Oudere kinderen hebben misschien wel foto's op hun telefoon. Als ze willen dan kunnen ze hun familie laten zien.
- Heb je ondersteuning? Misschien is het handig om de groep bij dit thema nog wat vaker te verdelen. Je kunt ook de helft van de groep aan het tekenen zetten en met de andere helft in gesprek gaan.
- Liedje/filmpje over familie [Kinderliedjes | Tekenfilm | IK BEN IK | Minidisco | DD Company - YouTube](#)
- Bij dit filmpje worden de namen van de vingers uitgelegd adhv papa, mama, broertje, zusje. Idee: laat op de vingers een papa, mama, broer, zus etc tekenen. Dan kunnen de kinderen meedoen met het liedje [Kinderliedjes | Tekenfilm | DE FAMILIE VINGER | Minidisco - YouTube](#)
- Hetzelfde concept maar dan met juf Roos [Zing mee met Juf Roos • Het vingerlied • Liedje - YouTube](#).
- Van papier of stof kun je ook gemakkelijk vingerpoppetjes maken [VINGERPOPPETJES MAKEN | Zin in Zappelin | NPO Zappelin - YouTube](#)
- Filmpje over familie. [Familie - Onderbouwd Woordenschat - YouTube](#). In dit filmpje worden ook een aantal andere basiswoorden herhaald.

Dag 2:			
5	opa en oma	de familie de oma de grootmoeder de opa de grootvader	Groep 1, winter

Lestips bij opa en oma:

- Herhaal de woorden van 'het gezin'. Leuk is om de tekeningen van elkaar te laten zien. Wie wil erbij vertellen? Heb je een ondersteuner, dan is dat nu wel heel erg handig. Als dat niet zo is, dan is het beter om op een later moment in kleine groepjes de tekeningen aan elkaar te laten zien en erbij te vertellen in het Nederlands.
- Opa en oma zijn in vele culturen heel belangrijk. Er is vaak een nauwe band en de grootouders passen bijvoorbeeld zeer regelmatig op. De kinderen zullen hen missen als ze niet ook hier in Nederland zijn.
- Leg uit dat vader, moeder, broer, zus en opa en oma familie van elkaar zijn.
- Grootvader is een ander woord voor opa en grootmoeder is een ander woord voor oma. Is dat in hun eigen land ook zo? Misschien kunnen de kinderen dat vertellen.
- Print de foto's uit en maak een familiestamboom. [Hoe simpele stamboom maken met kinderen - Hobby.bloggo.nl](http://Hoe%20simpele%20stamboom%20maken%20met%20kinderen%20-%20Hobby.bloggo.nl) | [Stamboom kunst, Stamboom, Stamboom sjabloon \(pinterest.com\)](http://Stamboom%20kunst,%20Stamboom,%20Stamboom%20sjabloon%20(pinterest.com)) Hier kunnen kinderen een aantal dagen aan werken.

Dag 3:			
6	oom-tante	de oom de tante de neef de nicht	Groep 1, winter

Lestips bij oom en tante:

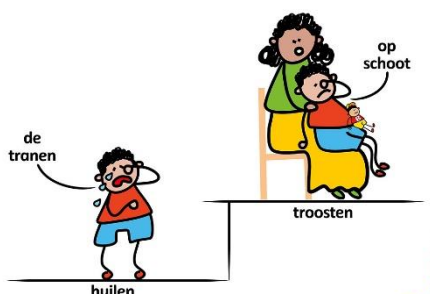

- Herhaal de praatplaten van 'het gezin en opa en oma'. Wie weet de woorden al in het Nederlands?
- Bied de nieuwe woorden 'oom en tante' aan. Neef en nicht wordt vaak verward met broer en zus. Probeer het verschil uit te leggen door de vertaling erbij te laten horen, bijv met google translate.
- Als het tekenen van het gezin een succes was, dan kan het leuk zijn om opnieuw een tekening te maken van de hele familie bij elkaar; opa, oma, tante, oom en het eigen gezin. Gebruik daarvoor grote vellen papier. Kijk goed voor welk kind dit een goede opdracht is en voor welk kind dit te lastig of te emotioneel is. Er zijn ook kinderen die dit gewoon echt niet leuk vinden om te doen, dat mag ook.
- Kleurplaten familie [kleurplaten familie - Google Zoeken](http://kleurplaten%20familie%20-%20Google%20Zoeken)
- Laat eens 'een familie kleien'. Laat de kinderen vertellen welk poppetje wie voorstelt.

- Is er contact met de familie in land van herkomst? Laat de kinderen een mooie tekening maken voor hun familie. Maak er een foto van en stuur die op. Handig is om dat via de ouders te doen, omdat je van hen het telefoonnummer hebt.

Dag 4:			
4	gevoelens	blij boos woest verdrietig	Peuters, lente, liedje

Lestips bij gevoelens:

- Herhaal eerst alle woorden van de voorgaande praatplaten.
Tijd voor een toneelstukje. Wie wil vader, moeder, opa, oma, kind zijn? Zorg voor wat verkleedkleden.
Opdracht: opa en oma komen op visite. Jij bent als leerkracht de verteller. Kijk eens of de kinderen dit al kunnen. Houd het simpel. 'Vader en moeder zitten op de bank. Ze lezen een boek. Broer en zus zijn met de lego aan het spelen. Trrring... Daar gaat de bel. Hé, wie zou dat zijn? Naam broer: doe jij eens open! Oh dat zijn opa en oma. Kom gauw binnen. Willen jullie koffie?..... etc. Terwijl jij als leerkracht vertelt, spelen de aangewezen kinderen het uit.
- Klik de praatplaat over gevoelens open.
- Waren broer en zus (noem de namen van de kinderen die dit speelden) blij toen opa en oma binnen kwamen? Wijs op de praatplaat 'blij' aan. Laat wat kinderen dat woord in hun eigen taal zeggen.
- Er is vast een kind dat verteld heeft dat opa of oma niet meer leeft of nog in land van herkomst is. Speel daarop in. Soms ben je verdrietig. Wijs het meisje op de praatplaat aan dat verdrietig kijkt. Doe dat zelf ook na. Hoe kijk je als je verdrietig bent? Laat de kinderen het na doen. Je kunt natuurlijk ook een andere aanleiding tot verdrietig zijn gebruiken; 'Als je gevallen bent en je hebt pijn, dan moet je soms huilen, dan ben je ook een beetje verdrietig.'
- Laat door het na te spelen ook boos en woest aan de orde komen. Wie kan er heel woest kijken? Wanneer ben je woest?
- In veel groepen worden de emoties dagelijks aangegeven door een soort gevoelsthermometer. Hang 4 picto's met de verschillende emoties onder elkaar en laat de kinderen, met bijv een knijpertje met hun naam erop, op de picto's aangeven hoe ze zich voelen. Voor ideetjes zie [Gevoelsthermometer knutselen - Google Zoeken](#).
- Voor duidelijke picto's rond gevoelens, zie ook [Sclera picto's](#). Typ in het zoekvenster bijvoorbeeld 'boos' in en je vindt wat je zoekt. Print ze eventueel op A4 uit en schrijf het woord boos eronder. Door de picto aan te wijzen van hoe het kind zichzelf voelt, kun je als leerkracht daar gemakkelijker op in spelen.
- Dit liedje maakt mooi de verschillende gevoelens duidelijk. **Aandachtspunt:** Er worden wel weer andere woorden in gebruikt, ipv boos wordt er kwaad gezongen en ipv blij zingen ze over vrolijk. Kijk zelf of dit handig is voor je groep. Sommige groepen zullen het prima aan kunnen om nog wat woorden erbij te leren. Andere groepen zullen dit verwarrend vinden. Dan kun je dit liedje beter niet doen. [gebarenliedje Vandaag ben ik zo... - YouTube](#)

Dag 5:			
9	troosten	huilen tranen troosten op schoot	Peuters, lente, liedje <p>de tranen huilen op schoot troosten</p>
Lestips bij troosten: <ul style="list-style-type: none"> • Herhaal de woorden van de platen hiervoor en gebruik daar eens een liedje voor dat de kinderen erg leuk vinden of waarvan jij denkt dat het heel goed is om te herhalen. Natuurlijk kun je ook de praatplaten 1 voor 1 openklikken en op deze manier de woorden herhalen. • Het woord 'troosten' leent zich er goed voor om uit te spelen. Heb je een handpop of een poppenkastpop? Dat is heel aansprekend en met de pop kun je goed gevoelens uitbeelden. Laat de pop eens heel verdrietig zijn. Wie van de kinderen kan de pop troosten? Dit kan ook een kind heel goed uitbeelden, bij gebrek aan een pop. Maak één van de kinderen, die dat aan kan, duidelijk dat hij bang of verdrietig moet spelen. Troost hem/haar dan als leerkracht of laat een van de andere kinderen dat doen. • Leg aan de hand van de praatplaat de woorden huilen en tranen uit. Pak 'troosten' er nog even bij en laat de woorden in eigen taal horen. 'Op schoot' nemen vinden niet alle kinderen fijn. Een pop is dan handig en of schat zelf in welk kind dat niet naar vindt. Aanwijzen op de praatplaat kan natuurlijk ook. 			
Dag 6:			
24	het gevoel	gevoel vrolijk bang	Groep 1, herfst, liedje <p>bang het gevoel vrolijk</p>
Lestips bij het gevoel: <ul style="list-style-type: none"> • Vergeet de consolideerspelletjes niet om de woorden te herhalen! Dat kan bij het begin van de dag maar ook heel goed tussendoor. • Klik de praatplaat van vandaag open en leg het gevoel uit als 'Hoe voel je je?' Hebben jullie een gevoelsthermometer gemaakt? Pak die er dan bij. Goed om die iedere dag even in te zetten. Speel er op in als je denkt dat dat nodig is. Je leert de kinderen steeds beter kennen, dus dat is ook steeds beter in te schatten. Bijv als je ziet dat een kind steeds aangeeft dat hij boos is, dan moet je daar wel iets mee doen. Bij sommige kinderen zie je op een gegeven moment dat het 'boos zijn' steeds na een paar minuten verdwijnt en dat het kind dan weer aangeeft dat het 'blij' is. Dan lost het zich vanzelf op. Als het kind echter 'boos, verdrietig of bang' aan blijft geven, kijk dan of je erachter kunt komen wat er aan de hand is. 			

- Beeld uit wat 'bang' is. Een handpop kan hierbij heel handig zijn, maar ook jij zelf kan dit natuurlijk prima uitbeelden.
- Laat de kinderen tekenen of verven waar zij bang voor zijn. Dit kan emoties oproepen. Als kinderen dit niet willen dwing ze niet!

Dag 7:			
5	ruzie	ruzie maken ophouden goedmaken vriendje	Peuters, herfst

Lestips bij ruzie:

- Start weer met de woorden van gevoelens te herhalen. Doe dit eens door het de kinderen uit te laten beelden. Wie kan raden wat Timo uitbeeldt? Is hij bang of juist blij? Bij de oudere kinderen kun je er een wedstrijdje van maken. Verdeel de groep in kleinere groepen. Wie heeft de meeste goed?
- Dan is de praatplaat van ruzie aan de beurt. Misschien kun je aanhaken bij een ruzie die pas geleden gebeurd is. Zo niet, dan speel je het uit. De praatplaat kun je hier heel goed bij gebruiken. Laat de verschillende stappen goed zien.
- Dit kan een mooi moment zijn om de kinderen wat regels aan te leren hoe om te gaan met ruzies. Duidelijk moet zijn dat je elkaar geen pijn mag doen. Niet slaan, schoppen of schelden. Lelijke woorden tegen elkaar zeggen of pesten, kan immers ook pijn doen! Je zult hiervan veel middels gebaren en toneelspel duidelijk moeten maken, tenzij je een ondersteuner hebt die de taal van de kinderen spreekt.
- Je kunt de regels met elkaar op papier zetten, dmv een tekening of picto's. Met picto's van deze site kun je goed laten zien wat wel en wat niet mag; [Sclera picto's](#). Zoek op gevoelens en gedrag.
- Vriendjes en vriendinnetjes komen hierbij ook aan de orde. Het woord vriendin staat niet op de plaat, maar bied het wel aan.
- Vraag aan de kinderen of ze al een vriend of vriendin in Nederland hebben. De kans is groot dat ze een kind uit de groep aanwijzen. Had je ook vrienden of vriendinnen in je eigen land?
Dit maakt vast ook veel los. Laat de kinderen hier weer over tekenen. Neem uitgebreid de tijd om hierover na te praten. Wie heb je getekend? Hoe heten ze? Zijn ze van je school? Heb je contact met ze? Hoe?
- Doe dat napraten in kleine groepjes. Laat de overige kinderen dan een andere activiteit doen. Bijvoorbeeld groep A maakt een kleurplaat over vrienden [kleurplaat vrienden - Google Zoeken](#). Groep B maakt van klei hun allerbeste vriend(in) en met de derde groep praat jij over hun tekening. Na een periode (15-20 min) laat je de groepen doorschuiven. Zo komt iedere groep een keer aan de beurt om met jou te praten.